

«Το πονηρό πνεύμα»

του Noel Coward από το Θέατρο ΕΝΑ

Μετάφραση: Γιώργος Σαββίδης. Σκηνοθεσία: Αντρέας Χριστοδουλίδης

Σκηνικά: Μαρίζα Παρτζίλη. Κοστούμια: Έλενα Κατσούρη. Φωτισμός: Αντρέας Χριστοδουλίδης, Κυριάκος Αλλαγιώτης. Παίζουν: Χριστίνα Χριστόφια, Λέλια Λαμπριανίδου, Σωτήρης Μεσάνας, Μέλανη Στέλιου, Μανώλης Μιχαηλίδης, Ιωάννα Καμμένου, Ειρήνη Κωνσταντίνου.

ΠΙΝ από δύο χρόνια στο Φεστιβάλ Εδιμβούργου είδα την κωμωδία του Noel Coward «Volcano» στην οποία ένα ανδρόγυνο, ένας εραστής και μια ερωμένη μπλέκονταν σε απίθανα αστείες καταστάσεις. Η παράσταση είχε φοβερό τέμπο και νεύρο. Οι ηθοποιοί έκαναν επίδειξη κωμικής δεξιότητας και σωματικής φόρμας. Ο σκηνοθέτης δεν κράτησε την αισθητική της δεκατίας του '50 εποχής, που γράφτηκε το έργο, αλλά ασχολήθηκε μόνο με την πλοκή και την κωμικότητα των παρεξηγήσεων και των καταστάσεων τοποθετώντας τα σ' έναν αόριστο χρονικά, εθνικά και κοινωνικά χώρο.

Αλλιώς είναι τα πράγματα στο «Πονηρό πνεύμα» του Coward στην παράσταση του Θεάτρου Ενα. Εδώ ο σκηνοθέτης Αντρέας Χριστοδουλίδης ενδιαφέρθηκε σχεδόν περισσότερο από την πλοκή με την ατμόσφαιρα της παράστασης συνθέτοντάς την από τα σημεία της εποχής και τα στοιχεία της αγγλικής κουλτούρας. Όλα όμως σε τέτοιο βαθμό αναγνωρισιμότητας που πλησίαζε την αισθητική της παρωδίας. Πολύ σωστά, κατά την άποψή μου, ο Χριστοδουλίδης δεν προσπαθεί να «πουλήσει» σε μας το κείμενο του «πονηρού πνεύματος» όσα το «αγόρασε» από το συγγραφέα του. Συνειδητοποιώντας ότι το επιπρόσθετο στοιχείο της παρωδίας θα ενισχύσει κατά πολύ το κωμικό αποτέλεσμα επικεντρώνεται και πρόσανατολίζει τους ηθοποιούς του σε μια γενικευμένη και με υπερβολή παρουσιαζόμενη «αγγλικότητα» (πώς λέμε «ελληνικότητα»;) Έτσι το κείμενο του Coward εμπλουτίζεται από την υπερτονισμένη «αγγλίζουσα» (όλο νεολογισμούς φτιάχνω) συμπεριφορά των ηρώων ακόμη και από τη χαρακτηριστική αγγλική (σε ελληνική μίμηση) εκφορά του λόγου. Θεατρικές πηγές αυτής της γνώριμης «αγγλικότητας»-ο εθνικός αυτοσαρκασμός του Όσκαρ Ουάιλντ και του Μπέρναρντ Σω κ.ά. Παρόμοια μέθοδο χρησιμοποίησε παλαιότερα ο Χριστοδουλίδης στο «Δράκουλα».

Και οι τρεις βασικοί πρωταγωνιστές της παράστασης, η Χριστίνα Χριστόφια, ο Σωτήρης Μεσάνας και η Ιωάννα Καμ-

μένου πετυχαίνουν το στόχο που έθεσε μπροστά τους ο σκηνοθέτης και ισορροπούν μεταξύ παρωδίας και φάρσας, μεταξύ της επιτηδευμένης «αγγλικότητας» και της κωμικής πλοκής. Η Χριστίνα Χριστόφια παίζει με αυτοπεποίθηση και επιβλητικότητα, έχει το χάρισμα να είναι φυσική και μέσα στην υπερβολή. Τα φινε-

τσάτα κοστούμια της Έλενας Κατσούρης βοήθησαν την ηθοποιό στη δημιουργία της μορφής της Ρουθ, η υγιής προσωπικότητα της οποίας ερχόταν σε κωμική σύγκρουση με τις ανθυγιεινές πνευματικές συνθήκες του σπιτιού των Κόντομαϊν. Ο Τσαρς Κόντομαϊν του Μεσάνας - ένας συγχυσμένος μπον βιβέρ. Η Ιωάννα Καμμένου ως τρελή γητεύτρα πνευμάτων κάνει πολύ καλή δουλειά, είναι το κωμικότερο πρόσωπο της παράστασης.

Έχω την εντύπωση ότι το πονηρό πνεύμα, το άτακτο φάντασμα (Ειρήνη Κωνσταντίνου) θα 'πρεπε να δουλευτεί λίγο διαφορετικά. Υπάρχει κίνδυνος η ναζιάρικη μανιέρα της ηθοποιού να τυποποιηθεί και να κουράσει. Ως «μη υπαρκτό» πρόσωπο το φάντασμα της Ελβίρας δεν έχει σταθερά χαρακτηριστικά που να μπορούν να αποτελέσουν υλικό για παρωδία όπως οι άλλοι ρόλοι. Αλλά ο συνδυασμός μοχθηρής κακίας με χαριτωμένο παιχνιδιάρισμα έδινε μεγαλύτερα περιθώρια για το ρόλο απ' όσα τελικά αξιοποιήθηκαν.

Η Μέλανη Στέλιου (κα Μπράντμαν) και η Λέλια Λαμπριανίδου (Ηντιθ) έφτιαξαν τις μινιατούρες των ρόλων τους σύμφωνα με το πνεύμα της παράστασης και υπήρξαν σωστοί συνεργάτες στις σκηνές που συμμετείχαν. Λιγότερα αναμεμιγμένος στα δρώμενα ο Μανώλης Μιχαηλίδης ως δρ Μπράντμαν. Λειτουργήσε ως βοηθητικός στην ομάδα και δεν επένδυσε στο ρόλο του.

Συμπαθητικός ο εσωτερικός χώρος της Μαρίζας Παρτζίλη, όμως χωρίς ιδιαίτερο στιλιζάρισμα προς την παρωδία ή την τρελή φάρσα.

Ο χιλιοπαιγμένος στην Αγγλία και αναγνωρισμένος τεχνίτης καλοφτιαγμένων κωμωδιών Noel Coward παρουσιάζεται στην κυπριακή σκηνή με μια καλή παράσταση που πετυχαίνει τους περισσότερους από τους σκοπούς που θέτει. ●